

L'HOMENATGE A MARTÍ D'ARDENYA

LAS ACTES COMMEMORATIUS CELEBRATS A TARRAGONA EL DIA 21
D'AGOST DE 1932

LA RECEPCIÓ A L'AJUNTAMENT

El primer acte del Centenari fou la recepció que tingué lloc a la Sala de Sessions de l'Ajuntament, on els delegats i representacions que assistien a l'Homenatge a MARTÍ foren rebuts per l'alcalde Sr. Pere LLORET i bon nombre de regidors.

Fetes les presentacions reglamentàries, prengueren seient els senyor delegats, ocupant llocs a la dreta del Sr. LLORET, el Sr. alcalde d'Altafulla, el Dr. FONT I QUER, el Dr. Angel DEL CAMPO; i a l'esquerra els Drs. Jaume PEYRÍ, PARDILLO i Rafael FOLCH.

El Sr. LLORET, en nom de la ciutat, dirigí breus paraules de salutació als senyors delegats, expressant-los la seva satisfacció de veure'ls tots reunits per a commemorar el primer centenari de la mort d'un dels fills més il·lustres de Tarragona.

Li contestà, en nom dels senyors delegats, el President de la "Sociedad Española de Física y Química", de Madrid, Dr. Angel DEL CAMPO, qui es congratulà de les afectuoses paraules del Sr. LLORET i remarcà, en una tan breu com eloqüent exposició, la transcendència de l'acte que s'anava a realitzar, situant a l'ensem la figura d'En MARTÍ en el lloc que li pertanyia dintre de la ciència universal.

En acabar els parlaments, que foren molt aplaudits, el Sr. LLORET volgué obsequiar tots els presents amb un exemplar de l'obra descriptiva dels bustos i baix-relleus de la façana del Palau de l'Ajuntament i Diputació, editada l'any 1865, i en la que figura un petit recull biogràfic d'En MARTÍ.

OBERTURA DE L'EXPOSICIÓ

Tot seguit les comissions s'encaminaren a l'Ateneu de Tarragona per inaugurar l'exposició de manuscrits, biblioteca i aparells de Física i Química de MARTÍ. Tots els senyors delegats feren grans elogis de quant allí podia admirar-se i alguns d'ells proposaren la creació d'un "Museu Martí", on poguessin ésser recollits tots els records del gran savi que avui es troben escampats.

El Sr. QUINTANA I MARÍ explicà detalladament el valor i significat de tot quant havia pogut recollir en aquella exposició, en la que per primera vegada es donava a conèixer un dels tresors científics de més vàlua del segle XVIII.

EL DINAR

Invitats pel Sr. LLORET, foren obsequiats els senyors delegats amb un dinar a l'Hotel París, transcorregut tot ell dins una gran harmonia i companyerisme, traslladant-se seguidament al cafè de l'Ateneu, on foren novament obsequiats. Tots ells quedaren admirats de bon gust amb què s'havien portat a cap es reformes de local, que verament dignifica Tarragona.

LA VISITA A LA NECRÒPOLIS ROMANA I RUINES DE LA PLAÇA DE CORSINI

A les quatre de la tarda, acompanyats del Sr. LLORET, visitaren la necròpolis romana de la Fàbrica de Tabacs, on foren atesos per l'enginyer director Sr. TULLA, qui explicà detingudament als il·lustres visitants el procés de les excavacions i la vàlua i significat dels objectes trobats.

Es visitaren, també, les excavacions portades a cap a la Plaça de Corsini, que alabaren tots els presents, reconeixent que Tarragona devia verament restar orgullosa dels seus tresors arqueològics que hauria de procurar conuservar a tota costa.

LA VETLLADA NECROLÒGICA A L'ATENEU

A dos quarts de set de la tarda es donà començament a la sessió necrològica, ocupant la presidència, a l'escenari, el Sr. M. MIRÓ I ESPLUGAS, President de l'entitat organitzadora, acompanyat dels Srs. Pere LLORET, alcalde de la ciutat; Enric MOLES, president de la Societat Espanyola de Física i Química, de Madrid; J. ESTALELLA I GRAELLS, president de la "Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques", de Barcelona; P. FONT I QUER, de l'Acadèmia de Ciències, de Barcelona; Angel DEL CAMPÓ i Salustio ALVARADO, de la Universitat de Madrid; Ferran CALVET, de la Universitat de Santiago; Francisco PARDILLO i Jaume PEYRÍ, per la Universitat de Barcelona; Rafael FOLCH I ANDREU, de la Facultat de Farmàcia, de Madrid; A. QUINTANA I MARÍ, secretari de la Secció de Ciències de l'Ateneu de Tarragona; una nodrida representació de l'Ajuntament d'Altafulla, on era nat En MARTÍ FRANQUÉS, i altres representacions.

El Sr. Aladí JORDI donà compte de les adhesions rebudes de les entitats que han enviat la seva representació, que són les següents:

El Consell de Cultura de la Generalitat de Catalunya, representat pel Sr. Josep ESTALELLA I GRAELLS.

L'Ajuntament de Tarragona, per l'alcalde, Sr. Pere LLORET.

L'alcalde d'Altafulla, en representació d'aquell Ajuntament.

La Universitat de Madrid, pels Srs. Angel DEL CAMPO, Enric MOLES I ORMELLA i Salustio ALVARADO.

La Universitat de Barcelona, pels Srs. Francisco PARDILLO I VAQUER i Jaume PEYRÍ.

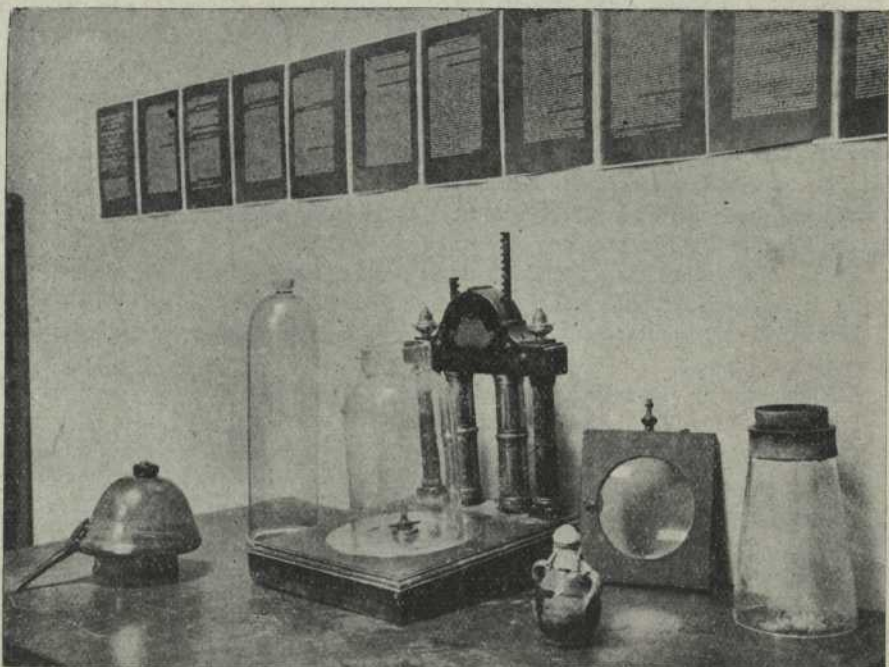
La Universitat de Santiago, pel Sr. Ferran CALVET.

L'Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona, pels Drs. Pius FONT I QUER, Casimir BRUQUÉS i PARDILLO.

L'Acadèmia de Medicina de Barcelona, pel Dr. Jaume PEYRÍ I ROCAMORA.

Dos aspectes de l'Exposició de manuscrits, biblioteca i aparells de Física i Química d'Antoni MARTÍ, organitzada a l'Ateneu de Tarragona

L'Acadèmia de Ciències Exactes, Físiques i Naturals, de Madrid pels Srs. Angel DEL CAMPO i Antoni TORROJA MIRET.

La Facultat de Ciències de la Universitat de Barcelona, pel Sr. Francisco PARDILLO.

La Facultat de Ciències de la Universitat de Madrid, pels Srs. Angel DEL CAMPO, Enric MOLES i ORMELLA i Salustio ALVARADO.

La Facultat de Farmàcia de Madrid, pel Sr. Rafael FOLCH i ANDREU.

La "Sociedad Española de Física y Química de Madrid", pels Srs. Enric MOLES i ORMELLA, Rafael FOLCH i ANDREU, Angel DEL CAMPO, Ferran CALVET i Antoni QUINTANA i MARI.

La "Sociedad Española de Historia Natural", de Madrid pels Srs. Rafael FOLCH i ANDREU i Salustio ALVARADO.

Institució Catalana d'Història Natural, pels Srs. Pius FONT i QUER i J. R. BATTALLER.

La Societat Catalana de Ciències Físiques Químiques i Matemàtiques, pel senyor Josep ESTALELLA i GRAELLS.

El Museu de Ciències Naturals de Barcelona pel Sr. P. FONT i QUER.

L'Escola Superior d'Agricultura de la Generalitat de Catalunya, pel Sr. P. FONT i QUER.

L'Institut Escola de Barcelona, pels Srs. Josep ESTALELLA i GRAELLS i Ignasi BOFARULL.

L'Institut Nacional de Segona Ensenyança de Tarragona, pel Sr. Bartomeu DARDER i PERICAS.

La Societat Arqueològica de Tarragona, pel Sr. Cosme OLIVA i TODA.

Es dona compte, també, de les adhesions del ministre d'Hisenda Sr. Jaume CARNER, representat pel Dr. MOLES; el Dr. Casimir BRUGUÉS, catedràtic de la Facultat de Farmàcia de Barcelona; Sr. Joaquim M. DE CASTELLARNAU; el Casal Català d'Olot, i de la revista CIENCIA.

A continuació, i a seguit d'unes paraules del President de l'Ateneu, els Srs. A. QUINTANA i MARI, qui amb tant d'encert organitzà els actes d'aquest Centenari, i els Srs. Dr. Pius FONT i QUER, Dr. J. ESTALELLA i Dr. Enric MOLES, llegiren llurs discursos que reproduïm en aquest mateix número.

Pocs dies després del Centenari es rebé l'adhesió de l'Acadèmia de Ciències de París.

Podem fer constar, també, que la sessió necrològica fou radiada generosament per "Ràdio Barcelona".

En finalitzar l'acte commemoratiu s'acordà cursar el següent telegrama:

"Sr. Ministro de Instrucción Pública.—Madrid.

Delegados y representantes Universidades, Facultades, Academias, Sociedades, Entidades científicas, Ayuntamiento, Instituto, reunidos conmemoración primer Centenario insigne hombre ciencia tarraconense Martí, ruegan encarecidamente a V. S. conceda Instituto de Tarragona denominación "Institut Martí d'Ardenya".—Lloret, Alcalde."

INVENTARI DELS OBJECTES PERTANYENTS A ANTONI MARTÍ FRAN-
 QUESA, RECOLLITS I EXPOSATS A L'ATENEU DE TARRAGONA

- 1 màquina neumàtica (fabricada per Joan González de Barcelona) en bon estat.
 1 lente de multiplicar, pertanyent a algun aparell de Física.
 1 capitell d'un aparell destil·lador (de vidre verd).
 2 campanes neumàtiques.
 1 flascó de mercuri.
 3 ampolles de les que feia servir per a mesurar gasos.
 250 Volums escollits de la que fou la seva Biblioteca.
 202 plantes classificades, que formaven part des seus herbaris.
 4 fotografies de l'"Hospital", com és coneguda la casa on nasqué MARTÍ a Alta-
 fulla.
 1 retrat a l'oli d'Anton MARTÍ.
 1 retrat de seu bust, que figura a la façana de l'Ajuntament de Tarragona.
 45 fotocòpies de revistes estrangeres de l'època de MARTÍ, en es que es parlava
 dels seus treballs. Aquestes revistes són: "*Journ de Physique*" i "*Annales
 de Chimie*", de París; "*Phylosophical Magazine*", de Londres; "*Gilbert's
 Annalen*", de Berlín, i "*Memorial Literario*", de Madrid.
 3 fotocòpies del diari de treball.
 Tota la correspondència privada que de MARTÍ es conserva.
 En una vitrina apart s'exhibien, curiosament presentats, tots els documents que
 es conserven a l'Arxiu Municipal de Tarragona, consistents en el diari de treball, i
 una còpia de la Memòria "Sobre algunas producciones que resultan de la combina-
 ción de varias substancias aeriformes".
 L'Executòria del títol de Privilegi i Gràcia de Noblesa de Catalunya, concedit al
 pare de MARTÍ per Carles IV.
 Bibliografia diversa antiga i moderna d'Anton MARTÍ.